

Zes jaar geleden emigreerde Aart van Dolder vanuit Bennekom naar het voormalige Oost-Duitsland. Grootschalige vervanging van de oorspronkelijke veestapel leidde tot een verdubbeling van de productie.

Twee jaar geleden bouwde hij een achttienstandscarrouselmelkstal.

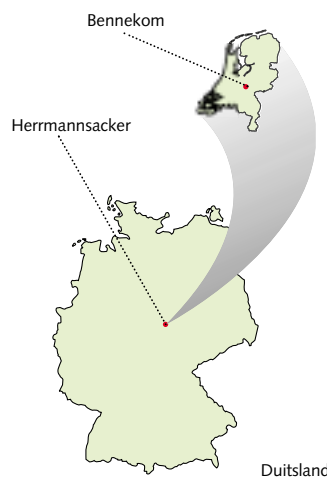
In het heuvelachtige gebied rondom het Harzgebergte ligt het melkveebedrijf van Aart van Dolder. Toen de veehouder zes jaar geleden emigreerde van Bennekom naar Herrmannsacker in de deelstaat Thüringen, startte hij met 1,2 miljoen melkquotum, 140 melkkoeien, 150 stuks jongvee en 160 hectare land, waarvan 145 hectare pacht.

Vanaf het moment dat emigreren naar het oostelijk deel van Duitsland mogelijk werd heeft Van Dolder ideeën gehad om te verhuizen. Doordat de emigratie nog enkele jaren werd uitgesteld had de veehouder de mogelijkheid om te putten uit ervaring van anderen. 'Bij aankoop van het bedrijf heb ik gekozen voor een BV samen met enkele Oost-Duitsers. Bij deze samenwerkingsvorm kun je de overige vennoten uitkopen. Nu ben ik voor honderd procent eigenaar van de BV.'

In het eerste jaar verkocht Van Dolder honderd melkkoeien en haalde hier vaarzen voor terug. 'Wat hier liep was echt brandhout. Ik moest wel drastische maatregelen nemen om een betere veestapel te krijgen', vertelt Van Dolder. De gemiddelde productie lag op 4700 kilogram melk. In zes jaar tijd steeg dit naar de huidige productie van 8400 kilogram melk met 4,15% vet en 3,50% eiwit. Eén jaar steeg de productie zelfs met duizend kilogram per koe. De stijging in productie heeft meerdere jaren geleid tot een overschrijding van het quotum met 450.000 kilogram. Door de lage productie waar de koeien mee begonnen heeft Van Dolder het aantal koeien uitgebreid naar 250. De ruime overschrijding van het quotum heeft hem het aantal koeien doen beperken tot 170. 'Ik heb tot nu toe nog geen superheffing hoeven betalen, omdat onze fabriek zijn totaal quotum nog nooit heeft volgeemaakt', zegt Van Dolder.

Verbetering huisvesting

De meeste uitval onder de melkkoeien werd veroorzaakt door slechte benen en uiers. Deels zijn de problemen hiermee verminderd door de grootschalige vervanging van het vee, maar ook in de huisvesting zijn maatregelen genomen. Drie

jaar lang hield Van Dolder de dieren in potstallen met stro. Daarna maakte hij in de bestaande stal ligboxen met koematrassen. Over de dichte vloer loopt elke drie uur een mestschuif. In 2001 verwijsde de ondernemer de zijwanden ge-

Aart van Dolder: 'Drastische maatregelen voor een betere veestapel'

deeltelijk, waardoor een fris klimaat in de stal is ontstaan. 'Bij ons staan de koeien het hele jaar door op stal, dan moeten de omstandigheden ook goed zijn', vertelt Van Dolder. 'In Nederland was ik al niet zo'n voorstander van weiden. Voor de koe is het wel goed, voor de hoeveelheid arbeid zeker niet.' De omstandigheden in het heuvellandschap waar hij nu boert maken het nog aantrekkelijker om de koeien binnen te houden. Wanneer Van Dolder buiten de grenzen van zijn land aanwijst, is het voor te stellen dat het beklimmen van de heuvels zoveel energie kost dat de koeien als ze eenmaal in het goede perceel aangekomen zijn, meer liggen dan vreten. Afgezien daarvan bespaart de veehouder kosten en arbeidstijd omdat hij geen watervoorzie-

ningen en omheiningen hoeft te maken. De percelen dicht bij huis worden door het jongvee beweid.

Na verbetering van de ligboxenstal werd het melksysteem aangepakt. 'Iedereen hier in de buurt heeft een visgraatmelkstal, daarom heb ik voor een carrousel gekozen. Ik heb niet graag iets wat een ander al heeft', aldus Van Dolder. De achttienstandscarrouselmelkstal, waarin negentig koeien per uur gemolken kunnen worden, is in 2001 in gebruik genomen. De capaciteit van de melkstal is groter dan nodig bij het huidige aantal melkkoeien, maar bij de bouw is rekening gehouden met eventuele uitbreiding naar 300 melkkoeien. Door de carrousel tussen twee stallen in te plaatsen houdt de veehouder de mogelijkheid om eenvoudig vanuit de andere stal te kunnen melken. Van Dolder heeft de melkstal niet alleen gemoderniseerd voor uitbreiding van de veestapel. Hij wil ook de arbeidstijd efficiënter benutten. 'De oude bedrijfsleider is nog voor halve dagen bij me in dienst, maar ik wil er naar toe dat we het huidige werk met minder personeel rond kunnen zetten. Voordat ik in melkkoeien uit ga breiden moet ik eerst een vaster werkschema hebben, beter de dagen in plannen', vertelt Van Dolder. Zijn veertienjarige zoon

Koeien binnenhouden bespaart energie, kosten en arbeidstijd

werkt na schooltijd zoveel mogelijk mee. Wanneer hij zijn opleiding heeft afgerond wil hij graag meewerken in het bedrijf. Het streven is om tegen die tijd de stalcapaciteit volledig te gaan benutten.

Nederlandse leveranciers

Zoals bij veel emigranten geeft ook Van Dolder in sommige gevallen nog steeds de voorkeur aan Nederlandse producten. Het rantsoen van gras, maïs, bierbostel, soja en aardappelvezel wordt aangevuld door krachtvoer van Hendrix UTD. De re-

gionale KI-organisatie LTR insemineert de koeien. LTR levert het proefstiersperma voor koeien die moeilijk drachtig worden. Het grootste deel van de dieren wordt geïnsemineerd met sperma uit eigen vat. Van Dolder: 'Vanwege de goede betrouwbaarheid gebruik ik voornamelijk sperma van Holland Genetics. Als ik niet meer tevreden ben over HG, dan hou ik het bij sperma dat LTR kan leveren.' Kilogrammen melkvererving was in het begin het belangrijkste selectiecriteria voor de veehouder. Na een grote stijging in productie is het fokdoel bijgestuurd naar kilogrammen eiwit en duurzaamheid. Harde, robuuste koeien die tegen een stootje kunnen, daar wil Van Dolder naar toe. 'Ik heb zoveel verschillende dieren op stal. Om een uniformere veestapel te fokken beperk ik me tot drie of vier stieren. Bij het insemineren kiest hij nu uit Cello, Sierra, Marker, Lorenzo en Shaker', vertelt Van Dolder. Van Shaker heeft de veehouder 50 doses gesekst sperma gekocht. 'Ik wil het een keer uitproberen. Kijken of er inderdaad voornamelijk vaarskalveren geboren worden, en of de koeien er net zo goed drachtig van worden.'

Afgezien van zijn hang naar enkele Nederlandse leveranciers lijkt Van Dolder compleet ingeburgerd in zijn nieuwe thuisland. Bij het vertalen van zijn gedachten moet hij regelmatig nadenken over de juiste Nederlandse woorden. 'Ik heb in het begin nog wel eens gedacht om weer naar een ander land door te gaan, maar we hebben nu onze plek goed gevonden. Voorlopig heb ik hier nog voldoende uitdaging.'

Christel van Raaij

Aart van Dolder: 'Weiden is wel goed voor de koe, niet voor de arbeid'

Voorlopig voldoende uitdaging

